

Agendapunt 9 Rapportage Afvalbeleid en de rol van de raad

Fractie	Toelichting
Gemeente-belangen	Wij danken de Rekenkamer commissie nogmaals voor het rapport Afvalbeleid en de rol van de Raad. Wij zijn ook tevreden met de reactie van het college, dat zij op basis van een aantal aanbevelingspunten voor een volgend afvalstoffenbeleid inwoners, raad en ander belanghebbenden proberen te betrekken bij totstandkoming van dit proces. Zoals de Rekenkamer in het rapport al verwoorde gebeurde dat niet voor 2018 (onderzoekperiode onderzoek t/m 2018). Op basis van ervaring en tot stand koming van processen in de afgelopen 2 jaar, waarbij participatie een grote rol heeft gespeeld zien wij een ter zijner tijd nieuw op te stellen Afvalstoffenbeleid dan ook met vertrouwen tegemoet.
ChristenUnie	Wij kunnen ons als fractie vinden in het voorstel van het college. Daarbij hebben wij twee punten van aandacht vanuit het uitgangspunt dat goed gedrag dient te worden beloond en repressief dient te worden opgetreden richting inwoners die zich niet houden aan het gestelde beleid: Wij zijn groot voorstander van het betrekken van inwoners bij beleid, zeker ook op het terrein van afvalbeleid. Echter, dit betrekken dient zeker bij dit onderwerp voortdurend plaats te vinden zolang het scheiden van afval nog beter kan worden gedaan door onze inwoners. Kortom: betrek inwoners maandelijks bij dit thema, geef goede voorbeelden een podium in de plaatselijke media en communiceer actief dat er stevig opgetreden wordt tegen het houden aan het scheidingsbeleid. Een tweede punt is dat de communicatie over goed gedrag maar ook de wijze hoe opgetreden wordt tegen overtredingen naar onze mening steviger dient te worden opgepakt.
VVD	De VVD fractie heeft kennis genomen van het rapport van de Rekenkamercommissie. Wij danken de Rekenkamercommissie voor het duidelijke stuk en het werk dat zij hier aan heeft verricht. Wij delen óók de aanbevelingen 1 en 5 van de rekenkamercommissie. Tevens vragen wij het College, uiteraard niet eerder dan de hectiek van de Corona crisis voorbij is, plannen te gaan maken om tot een nieuw, zo mogelijk beter afvalbeleid te komen. Hierbij rekening houdend met een praktische uitvoerbaarheid betreffende de regelgeving en de wijze van inzamelen. Een beleid waar inwoners bijna een naslagwerk bij hun containers moeten bewaren over hoe en wat leidt niet tot enthousiasme bij inwoners en zal tot onnodige kilo's restafval leiden. Wellicht zijn ook andere methodes om inwoners te bereiken mogelijk. Wellicht interactief of op andere digitale wijze. Ook goed om met een campagne expliciet de jeugd te betrekken. Daarmee hebben we dus ook aanbeveling 3 overgenomen. Aanbeveling 2 heeft hier rechtstreeks betrekking op en heb ik min of meer in de vorige alinea verwoord. Nieuw te ontwikkelen beleid zal op den duur ook getoetst moeten worden. Echter niet voordat na een periode van gewenning een tijdje op de nieuwe wijze wordt gewerkt. Dat betekent dat ruim de tijd kan worden genomen alvorens te evalueren.

	Wellicht kan College meerdere varianten van een nieuw beleid opiniërend aan de raad voorleggen. Dit uiteraard via de Commissie Ruimte en Groen. De commissie kan dan een oordeel vormen welke vorm van beleid het beste is en het meeste draagvlak heeft. De raad wordt dan op die wijze in het proces meegenomen. Verder vragen wij het College om bij ingrijpende keuzes, zoals het aangaan van overeenkomsten betreffende verwerking en inzameling van afval de raad actief te informeren. Daarmee ook steun dus voor aanbeveling 7. Kortom de VVD fractie is akkoord met dit voorstel maar geeft nog enkele suggesties mee.
CDA	Voor ons ligt het rekenkamer rapport over het afvalbeleid. Een voor het CDA belangrijk onderwerp. Dit onderzoek is een opdracht van de raad aan de rekenkamer. Vorige keer is dit opiniërend besproken en nu gaan we richting besluitvorming aan de hand van de aanbevelingen van het rapport. Het CDA vindt het hierbij belangrijk om niet alleen wat te zeggen over de aanbevelingen van dit rapport maar ook om met dit rapport in de hand verder te kijken en het college alvast wat aandachtspunten mee te geven in opmars naar nieuw beleid. Rekenkamerrapporten zijn er niet alleen om informatie te verschaffen maar vooral ook om met deze informatie vervolgstappen te zetten. Waar gaat het nu echt om. Wat is de inhoud van het besluit. Punt één is dat we kennisnemen van de rapportage van de rekenkamercommissie over ons Afvalbeleid en de rol van de raad hierin en – specifiek – kennis te nemen van de aanbevelingen uit de rapportage. Zoals het college al eerder aangaf, onderschrijft het college alle zeven aanbevelingen uit de rapportage van de rekenkamercommissie over ons afvalbeleid en de rol van de raad. Het CDA onderschrijft deze ook. We hebben hier geen verschil van inzicht. Zoals nu in het besluit geformuleerd worden de 5 van de 7 aanbevelingen opgepakt door het college. De overige 2 zijn ter kennisname voor de raad. Maar wat betekent dat concreet. Het zijn juist belangrijke punten als 'strategische uitgangspunten nieuw beleid' en 'hoe worden we als raad goed geïnformeerd'. We nemen er als raad kennis van, dat zeker, maar met betrekking tot deze punten zien we graag eerst een startnotitie of uitgangspuntennotitie via het college. Maar daarover later meer. Punt twee; het gaat om het vervolg. De gemeente Midden-Drenthe staat volgens het CDA met dit besluit aan de vooravond van het opstellen van nieuw afvalbeleid voor wederom een periode van vier jaar. Een proces met nadrukkelijke inbreng van de raadscommissie voor wat betreft de invulling van het beleavingsonderzoek en met deelname van onze inwoners bij de vorming van het beleid. Het genoemde belevingsonderzoek bij onze inwoners kan wat ons betreft los van de vorming van nieuw afvalbeleid worden opgestart. Zoals al eerder aangegeven wil het CDA met dit rapport verder kijken en in de aanloop naar de uitgangspuntennotitie of startnotitie willen we het

	college nog een paar aandachtspunten meegeven voor de vorming van het nieuwe beleid. Niet inhoudelijk, daarover komen we later te spreken, maar op het proces. 1) Een goed proces begint met een heldere planning. In de startnotitie zou het CDA deze planning van het proces graag op willen nemen. Wat zijn de stappen in dit proces. Wanneer en wat wordt er van de inwoner en de raad verwacht. Wanneer stellen we het nieuwe beleid vast en welk beleid is voor die tijd van kracht? Het beleidskader gold namelijk voor de periode 2016-2019. We beseffen ons dat door het Coronavirus de start van het beleidsvormingsproces allerm minst zeker is. Maar we stellen het op prijs indien wij voor het zomerreces kunnen beschikken over deze startnotitie. 2) We wensen dat er in de aanloop naar nieuw beleid meerdere scenario's worden voorbereidt en uitgewerkt voor de raad, zodat er goed geïnformeerde keuzes kunnen worden gemaakt hoe we het nieuwe beleid ingericht willen hebben. 3) We willen goed geïnformeerd worden op voor het CDA relevante aandachtspunten. Zoals de landelijke beleidsdoelen, gedifferentieerde tariefstelling (diftar), effecten van het nieuwe beleid op de hoogte van de afvalstoffenheffing en over communicatie naar de inwoner. 4) Het is ons nu niet duidelijk wat onze beleidsvoornemens zijn m.b.t. het 'Rijks brede programma circulaire economie'. In 2030 worden we geacht 50% minder gebruik te maken van primaire grondstoffen. Onze gemeente is medeondertekenaar van het Grondstoffenakkoord uit 2018. Naar mening van het CDA ontbreekt het bestuur nog aan een visie op deze doelstellingen. 5) Het CDA ziet graag dat het bestuur wel de integraliteit met andere beleidsvelden overziet en afstemt. Maak inzichtelijk waar ons afvalbeleid een raakvlak heeft met, en ik noem willekeurig; onze duurzaamheidsvisie, beleid zwerfaval, circulair inkopen, etc. En dat laatste brengt me tot slot op een ander punt: - Het CDA wil weten hoe de gemeente scoort op het aandeel circulaire inkoop. Als je bijvoorbeeld producten circulair inkoopt heb je uiteindelijk minder afvalstoffen over, want de producten zijn herbruikbaar. Dus dit aandeel circulaire inkoop (vanaf 2017) heeft een directe relatie met het nieuwe afvalbeleid. Het college heeft in de vorige vergadering een toezegging gedaan dit inzichtelijk te maken in het laatste kwartaal van dit jaar. Ik verzoek de portefeuillehouder de planning te herzien en passend te maken met de vorming van dit nieuwe afvalbeleid. De CDA fractie verneemt graag de visie van het college op: - Wat zijn voor het college de meest in het oog springende aandachtspunten - Procesplanning en werken met beleidsscenario's - Integraliteit andere beleidsvelden - Afdoeningstermijn toezegging evaluatie circulaire inkoop
--	--

	- Eerste visie op doelen Rijk brede programma Circulaire Economie. - Invulling aanbevelingen 1 en 5 met uitgangspuntennotitie Samenvattend, we nemen kennis van de rapportage, we onderschrijven de aanbevelingen uit dit rapport en maken keuzes over het proces om te komen tot nieuw afvalbeleid en vragen het college om onze aanbevelingen mee te nemen. We wensen iedere betrokkene succes bij de invulling van en het opstellen van dit nieuwe beleid.
PvdA	Allereerst wil de PvdA de rekenkamercommissie bedanken voor het onderzoek en de afstemming op het onderzoek van IPR-Normag. Het onderzoek heeft geleid tot heldere aanbevelingen en de PvdA is blij dat de aanbevelingen worden meegenomen bij het schrijven van het nieuwe beleid. Dit gaat er voor zorgen, dat wij als raad beter geïnformeerd zullen zijn over het afvalbeleid en meer betrokken zullen zijn bij de totstandkoming van het nieuwe beleid. Regelmatige evaluaties zorgen ervoor dat we op de hoogte blijven van de ontwikkelingen en dat we waar nodig bij kunnen sturen. Ook mooi dat inwoners een grotere rol gaan spelen, de PvdA is hier natuurlijk voor en we begrijpen dat dit er voor zorgt dat het hele traject meer tijd gaat kosten, maar dat hebben wij er graag voor over. Wij denken dat door het overnemen van de aanbevelingen wij als raad nog beter in staat zullen zijn om een mening te vormen en de discussie aan te gaan over het afvalbeleid.
GroenLinks	Het rapport van de rekenkamer heeft ons gesterkt in een duidelijke keuze voor diftar. De rekenkamer geeft ook aan dat het afwijzen van het invoeren van de diftar door het huidige college niet goed is besproken in de raad. De keuze voor diftar wordt volgens het rapport in een groeiend aantal gemeentes genomen. Het voordeel van diftar is dat het de enige methode is om de doelstelling van een flinke verlaging van de hoeveelheid afval te halen. Ook is het een systeem die voor de burgers het goedkoopste is. De voordeel is ook dat het principe van de vervuiler betaald met diftar recht wordt gedaan. Inwoners die bewust met het verminderen van afval bezig zijn worden hiervoor beloond. Wel onderschrijven wij de aanbeveling van het rapport dat er moet worden gewerkt aan draagvlak voor een vermindering van afval. Ook bij het invoeren van diftar is dit een belangrijke aanbeveling.
D66	We willen de Rekenkamercommissie hartelijk danken voor dit rapport wat samen met het rapport van IPR Normag een goede inzage geeft waar het fout gelopen is met ons afvalbeleid. Zoals bekend is afval, duurzaamheid, de circulaire economie en alles wat met onze leefomgeving op dat gebied te maken heeft voor D66 erg belangrijk. We willen het betoog echter hier niet opnieuw overdoen, want

in de commissie Ruimte & Groen van 13 maart jl. hebben we daar al een vrij uitvoerige bijdrage over geleverd. Kort samengevat hadden we een duidelijk beleid, wat door de wijziging van het college niet gerealiseerd is. Afval heeft geen enkele prioriteit bij dit college en door het afschaffen van DifTar lopen de resultaten steeds verder de verkeerde kant op. Maar D66 ziet afval als grondstof en daarbij behoort een grondstoffenbeleid waar D66 veel waarde aan hecht.

Wat ons als D66 eigenlijk hierbij eigenlijk het meeste irriteert is dat we met **de cijfers van 2017** moeten werken. Deze cijfers zijn juist het resultaat van het oude beleid, toen er tenminste nog een duidelijke koers was. Die lijken nl. heel goed, maar als we de resultaten van 2018 bekijken die we samen met het CDA hebben opgevraagd, dan ziet het er heel anders uit. In dat jaar was het onze inwoners duidelijk dat er geen DifTar zou komen en tevens verdween de informatie campagne. De resultaten daarvan zijn nu duidelijk zichtbaar. Het restafval per inwoner is weer met 12% toegenomen en er is minder GFT, PMD, Papier etc. ingezameld. De cijfers van 2019 hebben we ook nog niet. Waarom niet? Hoe moeilijk is het om de stortgewichten die van Attero krijgen van ieder vracht restafval even te delen over het aantal inwoners in huishoudens met minicontainers? Al was het alleen maar het cijfer voor restafval, zodat we een tendens konden constateren.

Het doet ook niet meer ter zake. Het belangrijkste is dat er nieuw beleid moet komen en dan hopelijk beleid wat standhoudt en niet onder een nieuw college opnieuw gaat bezwijken. Dus laten we de blik naar voren houden zodat we het beter kunnen gaan doen, door te leren van hetgeen achter ons ligt.

Daarbij zijn er een aantal aanbevelingen van de RKC waar we als commissie worden gevraagd om mee in te stemmen:

D66 is het ook **eens met de aanbevelingen** uit het rapport. Deze 7 punten zijn elk aparte aandachtspunten waar we rekening mee moeten houden. Vraag hierbij is, wat willen we realiseren en welke ambities hebben we hierbij? Wij willen alvast een de nodige aandachtspunten meegeven, voor het vaststellen van dit nieuwe beleid en gaan daarom ook op deze 7 punten apart even in.

1. Leg de focus sterker op strategisch niveau:

Het nieuwe beleid moet **ambitieuw** zijn, maar ook **SMART**. Daarnaast moeten naast de doelen ook worden meegegeven hoe met **welke middelen** we dit gaan realiseren. Mocht je een middel niet meer willen inzetten, hoe ga je dan toch realiseren dat je doelen gehaald worden? Trek dit wat D66 betreft ook breder naar afval, zwerfafval, de circulaire economie, de duurzaamheidsvisie, etc.

	2. Voer periodiek en/of bij de start van een beleidstraject een belevingsonderzoek Deze aanbeveling vraagt ook om een goede voorlichting over afval. Inwoners zijn allemaal producent en denken daarmee ook deskundig te zijn. Geef een goede voorlichting over de mogelijkheden, de bijbehorende kosten en de inwonersparticipatie gedurende het gehele jaar. Wees bv. eerlijk over DifTar waarbij je de hoogte van je eigen afvalstoffenheffing in eigen hand hebt. 3. Laat de commissie Ruimte & Groen mee denken over de procesinrichting. Dit doen we graag en met dit schrijven geven we al een eerste aanzet. Betrek niet alleen de inwoners bij het proces, maar juist ook de raad – en de commissieleden. Zij zijn dé volksvertegenwoordigers, waarom daar steeds omheen? 4. Werk bij de nota van uitgangspunten met een aantal beleidsscenario's. D66 is altijd voorstander van een beleidsscenario's waar het gekozen kan worden. Daarbij moeten de keuzes wel open en transparant zijn en mogen deze wat D66 betreft geen vooringenomen standpunten bevatten. Democratie is dat alles aan de orde mag komen waarin uiteindelijk de meerderheid beslist wat het worden moet. 5. Bij beleidsontwikkeling, en zeker ook bij aanpassing van beleid, dient de raad ervoor te waken dat zij haar besluiten goed geïnformeerd neemt. Dit betreft met name ook onze eerdere opmerking over de wijziging van het college. Als je het eerder vastgestelde beleid niet respecteert, welke consequenties heeft dit dan? Hoe zien we dit t.a.v. al onze beleidsstukken? Laten we hier ook in ons toekomstig beleid zekerheden inbouwen dat enerzijds er voor zorgt dat we niet zomaar beleid van tafel kunnen vegen, maar anderzijds wel open blijft staan voor nieuwe ontwikkelingen. 6. Bouw een of meer tussen-evaluaties in bij de monitoring van het nieuwe beleidsplan. Hier zijn we als D66 een absolute voorstander van. Het betreft niet alleen de resultaten van het afvalbeleid maar breder. Er is misschien wel behoefte aan een 3 of 6 maandelijks rapportage waardoor de commissie en raadsleden inzage krijgen in de huidige situatie, t.o.v. de doelstellingen en de verwachte toekomst prognose. Vandaar onze opmerking bij punt 1 over SMART geformuleerde doelstellingen. 7. Raad betrekken bij belangrijke inhoudelijke keuzes en actief te informeren. Dit sluit wat ons betreft ook aan bij punt 6. Doordat dit college de commissie en de raad niet of nauwelijks informeert en dit ook nog eens doet met cijfers van minimaal 2 jaar oud is in één woord gewoon SLECHT.
--	---

	Wie kan nu beleid maken en bewaken met zulke sterk verouderde gegevens. In de contracten die afgesloten worden met derden, moet duidelijk naar voren komen dat de raad snel en actueel geïnformeerd wil worden. Het is daarom zinvol hiervoor een aantal indicatoren vast te leggen, waar deze bedrijven snel en actueel inzage in moeten geven. We ronden het af. Het is weer een uitgebreid verhaal, zoals u van D66 op dit beleidsterrein misschien wel gewend bent. Samenvattend is nieuw beleid zeer noodzakelijk, aangezien het oude beleid door dit college teniet is gedaan waardoor de belofte, lagere kosten voor de inwoners, niet waargemaakt wordt en de kosten van de afvalstoffenheffing alleen maar stijgen. We vinden het jammer dat we dit niet merken in de reacties van het college en D66 heeft er weinig vertrouwen in dat dit college hier nog een verandering in aan wil brengen. We zien dit nieuwe beleid graag met elkaar opgepakt conform de aanbevelingen die de RKC heeft gedaan. D66 stemt dus met deze 7 punten in en heeft daar nog wat extra aandachtspunten bij gegeven.
--	---